

Canadagås *Branta canadensis*

Canada goose

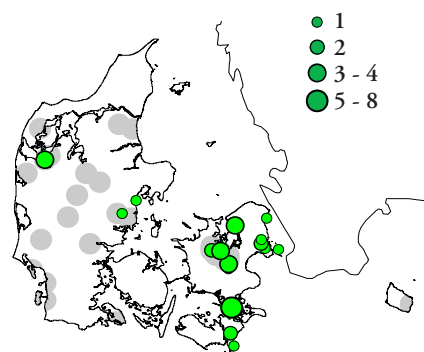

Fig. 2. Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96).

Canadagåsen er, som navnet antyder, oprindelig en nordamerikansk art. Den blev udsat på De Britiske Øer i 1600-tallet og i Sverige i 1930'erne, og begge steder er der i dag store vildtlevende bestande. Der er desuden opstået relativt store bestande efter udsætninger i Norge, Finland og Tyskland samt i en række andre europæiske lande. I Danmark er bestanden estimeret til blot 25-50 fritlevende par. I begyndelsen af 1970'erne var arten en relativ fåtallig vintergæst her i landet (Fog 1977), mens der nu overvintrer 10.000-20.000 canadagæs (Andersson m.fl. 1999). Flest fugle optræder i landets sydøstlige egne

på Sjælland, Møn, Falster og Lolland (Jørgensen m.fl. 1994).

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark er der ringmærket 95 canadagæs (fig. 4), de første i 1943 af Dansk Ornithologisk Central. Flest fugle blev mærket i 1980'erne, hvor både Vildtbiologisk Station, Kalø og Zoologisk Museum mærkede et antal fugle. 36 af de ringmærkede canadagæs er genfundet, heraf er flere aflæst på samme lokalitet adskillige gange. Hovedparten af de genmeldte fugle er mærket i det østlige Danmark, specielt omkring Vordingborg,

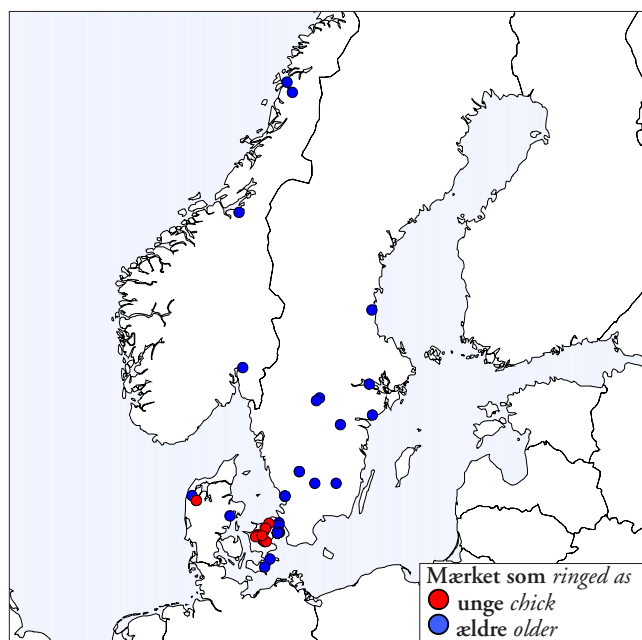

Fig. 1. Samtlige genfund af canadagås ringmærket i Danmark (n=71). All recoveries of canada goose ringed in Denmark (n=71).

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 95

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger No. of recoveries	71
-heraf uden for Danmark Recovered abroad	18 (25%)
Antal fugle No. of individuals	36
-heraf mærket som unger Ringed as chicks	15 (42%)
Genmeldingsandel Proportion recovered	37,9%
Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark Ringed abroad and recovered in Denmark	208

Ekstremer Extremes

Højeste alder Oldest bird	8 år 4 mdr.
Længste afstand Longest dist.	Norge Norway 1.226 km
Nordligst Northernmost	Norge Norway (66° 02'N)
Sydligst Southernmost	Danmark Denmark (54° 46'N)
Østligst Easternmost	Sverige Sweden (17° 00'E)
Vestligst Westernmost	Danmark Denmark (08° 26'E)

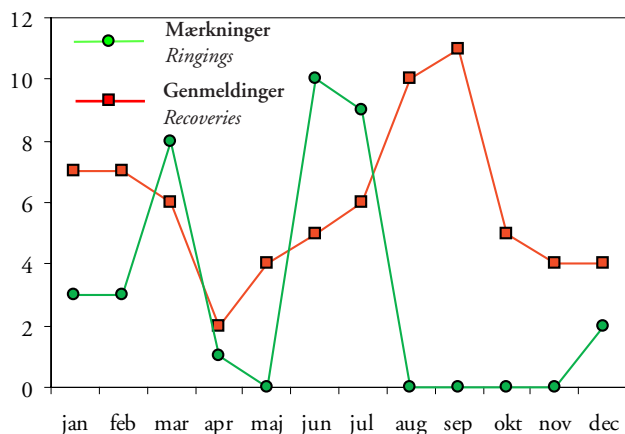

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af canadagæs. *Month of ringing and recovery for recovered Canada goose.*

Kværkeby Mose ved Ringsted, Jægerspris og i Københavnsområdet (fig. 2). Blandt de genmeldte fugle er både danske ynglefugle, mærket som unger på Venø og Midsjælland, og fugle mærket i træk- og vinterperioden (fig. 3). I Danmark er genfundet 208 canadagæs, ringmærket i udlandet.

Træk og overvintring

Canadagæssene, mærket som unger i Danmark, er alle genfundet mindre end 20 km fra mærkningslokaliteten indtil otte år efter mærkningen. Der er altså ingen dokumentation for, at de danske ynglefugle trækker bort om vinteren. Flere fugle ringmærket i københavnske søer er aflæst adskillige gange. Således blev et individ, mærket i Damhussøen i 1996, i løbet af fire år aflæst 19 gange i Damhussøen og tre gange i Utterslev Mose. I alt ni canadagæs fra hhv. Sverige (6), Norge (1), Holland (1) og Tyskland (1) er genfundet i Danmark i yngletiden, hvilket antyder, at der sker en vis udveksling med bestandene i vore nabolande. Det er værd at bemærke, at der trods 56.000 mærkninger af canadagæs på De Britiske Øer (Wernham m.fl. 2002) ikke er evidens for udveksling mellem denne bestand og den danske.

Nogle fugle, mærket som overvintrende i Danmark, er efterfølgende genfundet inden for artens yngleområde i Norge og Sverige (fig. 1). Ydermere er der i Danmark genfundet 204 canadagæs fra yngleområderne nord for Danmark. Fuglene, hvoraf størstedelen er genfundet i landets sydøstlige egne (fig. 6), stammer fra Norge og Sverige indtil omkring 66° nordlig bredde og fra kystegnene af Finland (fig. 5).

Norske canadagæs er genfundet i Danmark fra slutningen af november. De norske fugle er primært genfundet i Jylland, hvor de efter alt at dømme er i overtal. Således stammede 30 af 38 ringmærkede

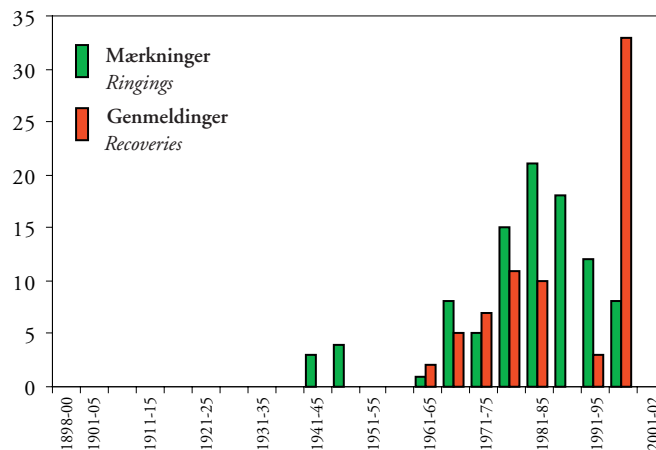

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for canadagæs ringmærket i Danmark. *Ring and recovery year of Canada goose ringed in Denmark.*

canadagæs i Jylland fra Norge (fig. 6). Frem til slutningen af 1980'erne overvintrede hovedparten af de norske canadagæs i Norge, men siden da er en større andel genfundet uden for landet i vinterperioden (Bakken m.fl. 2003). Norske canadagæs er genfundet i Danmark efter 1979.

De svenske canadagæs er, ligesom de norske, i højere grad begyndt at trække mod syd for at overvintrere (Fransson & Pettersson 2001). Svenske fugle overvintrer primært i det sydvestlige Sverige, det østlige Danmark og det nordlige Tyskland (Fransson & Pettersson 2001). Ringmærkede svenske canadagæs er primært genfundet øst for Storebælt og på Langeland (fig. 6). Blot seks af i alt 160 svenske fugle er genfundet i det nordlige Jylland. Svenske fugle er primært genfundet fra november til februar, og i mindre grad

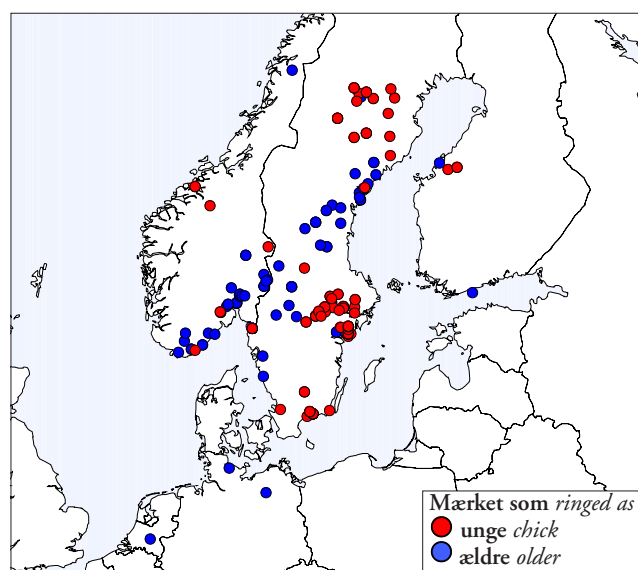

Fig. 5. Mærkningslokaliteter for canadagæs ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=208). *Ring and recovery sites for Canada geese ringed abroad and recovered in Denmark (n=208).*

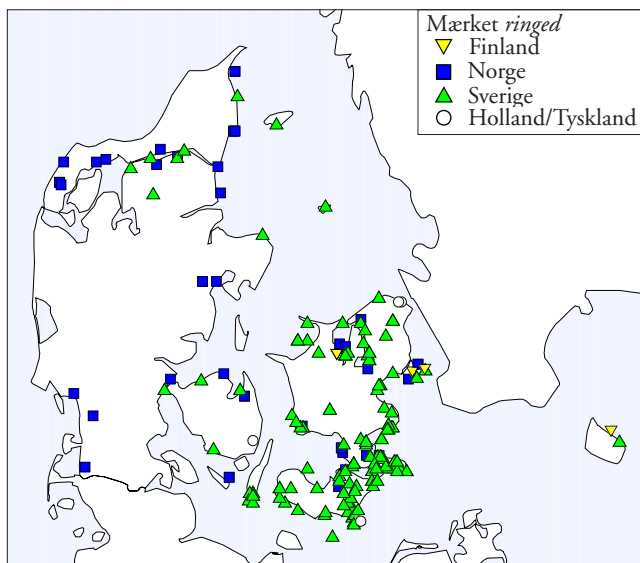

Fig. 6. Genfundningslokalitet for canadagæs ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=219). Recovery sites for Canada geese ringed abroad and recovered in Denmark (n=219).

i marts. Fra den finske bestand er fire ringmærkede fugle genfundet på Sjælland og Bornholm.

I marts er der genfundet 11 svenske, to norske og to finske canadagæs i Danmark, i april otte svenske og én norsk.

Genmeldings- og dødsårsager

Hele 65 % af genmeldingerne er aflæsninger af levende canadagæs (fig. 7A). 36 af de 46 aflæsninger er sket mindre end 10 km fra mærkningslokaliteten. De fire genmeldinger fra Norge af danskmærkede canadagæs er alle aflæsninger, ligesom seks fugle genmeldt fra Sverige. Jagt er oplyst som dødsårsag for 72 % af fuglene, der er indrapporteret som døde (fig. 7B, alle i perioden 1971-1999). Danskmærkede canadagæs er skudt i både Danmark og Sverige. Én danskmærket

canadagæs er fundet død, indsmurt i olie ved den svenske Kattegatkyst. Den længstlevende fugl i materialet blev mærket som unge på Venø i juli 1987 og skudt samme sted i november 1995 - altså i en alder af 8 år og 4 måneder.

English summary

The Canada goose is an introduced species to Denmark with an estimated population of 25–50 pairs. During winter 10,000–20,000 are observed in Denmark.

The Danish population seems to be resident, with no Danish birds recovered more than 20 km from the ringing site. In Denmark, birds from Sweden, Norway, Germany and the Netherlands have been recovered in the breeding season, indicating some exchange with these populations. Outside the breeding season, Denmark is visited by Canada geese from Norway, Sweden and Finland. Norwegian birds are most common in Jutland, whereas Swedish and Finnish birds mostly visit the east of the country.

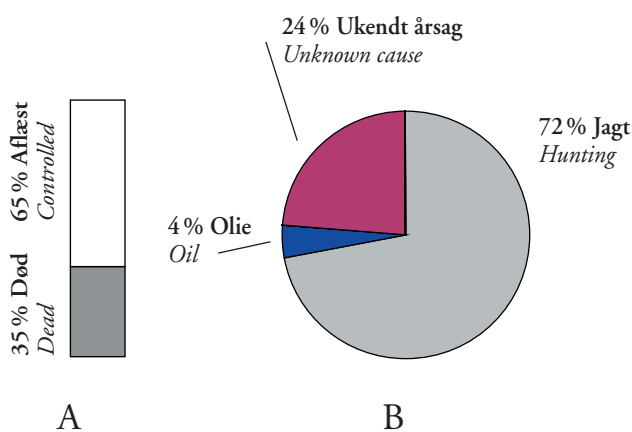

Fig. 7. A) Genmeldingsårsager (n=71) og B) dødsårsager (n=25) for canadagæs ringmærket i Danmark. A) Cause of recovery (n=71) and B) cause of death (n=25) for Canada geese ringed in Denmark.